

Kuchař Jiří

Kopí osudu

Málokteré knize stojí za to věnovat tolik prostoru jako právě KOPÍ OSUDU. Čtyřstrana v červencovém čísle, v níž jsme se vydali po jeho stopách, mohla zachytit jen skutečně stěžejní místa a zlomové okamžiky, které tento podivuhodný předmět v dějinách provázel. V této reflexi bych se rád věnoval dvěma momentům, na které jsem v knize Trevora Ravenscrofta narazil vůbec poprvé.

Už postava autora samotného stojí za zamyšlení. Během II. světové války bojoval v Africe a roku 1941 byl členem speciální jednotky, která měla za úkol zlikvidovat maršála Erwina Rommela. Mise dopadla neúspěšně, Ravenscroft byl zajat a strávil čtyři roky v německém zajetí. Třikrát se pokusil o útěk, ale vždy byl chycen. Poznal tedy válku na místě, z něhož bývá popisována nebo filmována jen vzácně, což byl bezesporu zážitek neobyčejně silný.

Zabýval se žurnalistikou a historií, kterou později přednášel na anglických univerzitách. Osud jej po válce spojil s mužem, který znal Hitlerovo okultní smýšlení víc než kdokoli jiný: dr. Walterem Johannesem Steinem. Také příběh tohoto vědce je nanejvýš zajímavý. Dr. Stein byl znalcem okultismu a znal nebezpečí skrývajících se ve fűhrerově duši. V roce 1933 jej Heinrich Himmler nechal zatknout, aby se ho pokusil přinutit ke spolupráci pro nacistický okultní úřad, známý pod názvem Ahnenerbe. Stein odmítl a od té doby žil pod stálým nacistickým dohledem. Velmi dobře věděl, jaké nebezpečí hrozí, když se Hitler zmocní Longinova kopí, tehdy uloženého ve vídeňské císařské klenotnici Schatzkammer. Anšlus Rakouska na podzim 1938 proto Stein prohlédl jako doslova krycí manévř za účelem ukořistění vzácné relikvie, jejíž vlastnictví by dalo Hitlerovi válečná křídla. Těsně před rakouskou anexí se kopí pokusil získat, ovšem marně. Krátce nato dobrodružně emigroval do Anglie, kde působil po celou válku jako osobní poradce sira Winstona Churchilla ve věcech smýšlení fašistického vůdce. Přiznám se, že jsem až do přečtení KOPÍ OSUDU neměl zdání, jak důkladně a v jakých souvislostech spojenci studovali taktiku nepřítele.

Ravenscroft a Stein se stýkali dvanáct let, až do smrti dr. Steina v roce 1957. První vydání KOPÍ OSUDU se datuje o více než dvacet let později; tohoto zvláštního mezidobí využil Trevor Ravenscroft ke studiu všech dostupných materiálů o okultismu Třetí říše a také k poznání antroposofie. Některé závěry, k nimž došel a jež zveřejnil ve své knize, jsou skutečně šokující. Ravenscroft například uvádí, že Hitler měl silnou osobní zkušenost s peyotlem. Seznámil se s ním v Rakousku, v době svého vídeňského živení, prostřednictvím člověka, jehož rodiče působili na rakouské ambasádě v Mexiku. Požití peyotlu vyvolalo u Hitlera silné halucinace, které se mu ve formě tzv. flashbacků, zpětných záblesků, vracely celý život. Peyotl je posvátný kaktus, který ke svým rituálům dodnes používají hlavně huicholští indiáni. Zatímco ve své stredoamerické vlasti se za přítomnosti šamana stává tento halucinogen branou do duchovního světa, v Evropě, zbaven svých kořenů, kultury, prostředí, obřadu a souvislostí, působí někdy jako vstupenka do světa schizofrenie.

Byla to patrně zkušenost s peyotlem, která v Hitlerovi rozdmýchala pocit dějinné velikosti. O zážitku, který měl v Schatzkammer, kde slova o moci kopí změnit běh

světa v dobrém i zlém nastartovala jeho smrtonosnou dráhu, jsem psal již v červencové reportáži. Je zvláštní, jak podivuhodné cesty osudu stojí za světodějnými událostmi. V Hitlerově životě, při vzniku nacistického hnutí a na prahu největší dějinné katastrofy jich bylo až příliš. Trevor Ravenscroft v této souvislosti hovoří o zlých mocnostech, které působily skrze vůdcovu duši. Podle osobních zkušeností s jiným halucinogenem, jihoamerickou ayahuascou, si podobné působení dovedu velmi dobře představit (mimořádně, o něčem podobném se zmínil i Oto Placht při svém červnovém exposé v pořadu Marka Ebena Na plovárně).

Jednou z frekventovaných postav KOPÍ OSUDU je zakladatel Antroposofické společnosti Rudolf Steiner. Tento mimořádný muž, jedna z největších osobností druhého tisíciletí, se narodil v dnešním Slovinsku, studoval v Rakousku a působil především na území Německa. Centrum společnosti později prozíravě přesunul do švýcarského Dornachu, ale ani tam Hitlerově nenávisti neunikl. Dietrich Eckhart, jeden z vůdčových guru, přiměl nacisty k založení požáru centra společnosti, úžasně stavby zvané Goetheanum, v níž měla být umístěna obrovská socha Krista porážejícího hierarchie zla – Ahrimana, Lucifera a Azurase. Shodou okolností byla tato socha v době požáru, za silvestrovské noci roku 1923, mimo budovu; ta sama však doslova lehla popelem. Na jejím místě byla podle Steinerova návrhu později postavena stavba dnešní, kterou jste jistě viděli alespoň na fotografii.

Přes všechnu nenávist k osobnosti Rudolfa Steinera však neváhali nacisté zneužít jeho myšlenek a díla, především postupů, jež dal antroposof do vínku tzv. biodynamickému zemědělství. Ravenscroft v KOPÍ OSUDU popisuje scénu, která se odehrála roku 1924. Na slezském panství Koberwitz, kam byl Steiner pozván, aby přednesl svůj dnes již legendární zemědělský kurz, si místní hospodář stěžoval na přemnožení králíků. Steiner provedl pokus, který vstoupil do dějin: z mrtvého králíka vzal tři signifikantní části, mozek, slezinu a srst, a spálil je na popel, který potom po špetkách rozsypal na několika místech. Dva dny se nedělo nic. Třetího dne se volně žijící králíci shromáždili na louce před zámkem, nějakou dobu se »ošívali« a pak během vteřiny do jednoho zmizeli. Rudolf Steiner tento pokus ve svých přednáškách zobecnil například na likvidaci plevele a jiných škůdců. Před dvěma lety jsem jej aplikoval na pozemek zaplevelený bodlákem a výsledek byl nad očekávání.

Šílení nacisté, jak jsem se dočetl v KOPÍ OSUDU, se postup pokoušeli uplatnit při »konečném řešení« otázky Židů. Pod Himmlerovým vedením byla uskutečněna řada pokusů, jak vypudit Židy touto cestou. Pro jistotu k nim ovšem Hitlerovi pobratimové přidali i vyhlazovací tábory. Ravenscroftova kniha – ve výtečném překladu Josefa Zummera – je na jednu stranu strhující studií o skrytém pozadí nacismu, o fanatické víře v předurčení, schopnostech a ochotě učinit »ve jménu pravdy« prakticky cokoli. Na druhé straně je mementem, hlasitým varováním před vědomým zneužitím okultních sil; ale také o zlé moci, v našem světě všudypřítomné.

Biblické kopí, kterým podle apoštola Jana setník Longinus probodl bok Ukřižovaného, se v průběhu dějin dotklo i Čech: Jeho dnešní podobu mu dal Karel IV., který nechal dvě původně oddělené části spojit tulejkou s latinským nápisem *Kopí a hřeb Páně*. Budete-li mít ve Vídni někdy trochu času, dojděte se na ně podívat. V Schatzkammer v sále číslo XI pod evidenčním číslem 155 najdete v nazlátlém přívětu předmět, který stál u zrodu II. světové války. Jestli jste v ní někoho ztratili, vzpomeňte si tam na něj...